

Romanul *Clepsidra lui Ovidiu*, semnat de Mirel Talos, cu o prefață de Daniel Cristea-Enache (București: RAO, 2022), are o compoziție artistică menită să susțină prestația unui solist virtuoz. De aceea, la lectură, se aud sonorile unui cânt liric, care își trage seva dintr-o sorginte adâncită în timp. Este ultimul „cânt” al poetului surghiunit la Tomis – Ovidiu. Vocea marelui elegiac latin, care își deplânge soarta de alungat din paradis, ocupă tot spațiul; celelalte personaje fiind repartizate în roluri de fundal acompaniator. Ca o pasăre bătrână prinsă în captivitate, departe de ambianța cu care s-a obișnuit, personajul (*erou* – în poetica clasică) răzbește în lume tristeți umane și metafizice. Scriitura de față, luând la scriitorul Mirel Talos forma prozei, este mai întâi canalul prin care emoția latinului de acum două mii de ani ajunge până la cititorul de astăzi, ca o punte în timp – bine și frumos construită. Tonalitatea stilistică și emoția estetică (meditație, elegie, lamentație, nostalgie, durere, plictis etc.) sunt date de versurile scrise de poetul antic în exil: *Tristele*, *Ponticele* și *Epistole din exil* (uneori din *Amoruri* și *Arta iubirii*), trecute contrapunctic în narațiune – în traducerea autorului. Aceste referințe livrești nemijlocite asigură autenticitatea emoției umane, astfel că ni se înfățișează un Ovidiu însuflețit, cu sentimente cât se poate de înțelese astăzi. Ce ar putea simți un om împlinit ca cetățean respectat, soț fericit, părinte duios, amant dorit și artist în plină glorie, care a fost pedepsit într-un mod in-tempestiv și neargumentat de împăratul pe care l-a admirat și l-a servit cu lira?

Totodată, personajul își joacă rolul („Poetul” – ultimul mare poet latin) pe scena vechiului oraș Tomis de la periferia Imperiului pentru a întruchipa artistic *Tristețea crepusculului vieții*. Tristețea este acea stare a omului care nu reușește să trăiască plenitudinea prezentului, refuzându-și viitorul și tânjind după trecut. „Clepsidra lui Ovidiu” s-a deformat și nu mai poate măsura timpul trăit în prezent: „Din vasul de sus al clepsidrei, apa se scurgea ușor în vasul de jos, printr-un fir imperceptibil pe care ochii lui oboseți de nesomn și de plâns abia îl vedeau; firicelul de apă dispărea din vasul de sus în vasul de jos, într-o liniște deplină, lăsând să se vadă pe dinăuntru liniile ceasurilor zilei, una câte una, până se făcea seară. «Nu apa se scurge, ci tristețea mea», își spunea el. În dimineața următoare, la cântatul cocoșilor, când era întotdeauna treaz, turna apa din vasul de jos înapoi în vasul de sus, reluând nu atât curgerea timpului, cât mai cu seamă, cursul tristeții, care se scurgea peste zi din prezent în trecut, ca un convoi mortuar fără muzică și fără plânsete; viața lui se irosea într-o tortură în care apa cea de nebăut de la Tomis dădea un fel de materialitate sălcie timpului, ce se împutina, rămânând totuși același. (...) O numise întâi «clepsidra tristeții». În cele din urmă, hotărî că apa din vasul de sus întruchipa viitorul, apa din vasul de jos întruchipa trecutul, iar prezentul era curgerea dintr-un vas în altul prin acel plâpând cep, prin care apa trecea atât de repede încât prezentul nu putea căpăta existența, fiecare din momentele lui scurgându-se instantaneu, din viitor în trecut”. Instrumentul e de neînțeles de către getul Davos, nu pentru că este un barbar care nu beneficiase de educație îngrijită și instrucție aleasă, precum Ovidiu, ci pentru că îl desparte de civilizația greco-latină o viziune de viață distinctă: „– Voi, romanii, Poetule, credeți în dragoste, dar noi credem în nemurire... Așa ne învață zeul nostru, Zamolxis... – Nu e rău să credeți asta, Davos, dar nu e verosimil... Însă farmecul pe care îl poartă cu sine o femeie e cert, Davos!” Până la urmă, acest maniac al vieții mundane se va contamina de credința în nemurire a getului barbar și va recunoaște că doar la Tomis s-a „transformat într-un poet”, că acest oraș de la capătul lumii lui i-a „scurtat drumul... până la eternitate”.